བོད་ལྗོངས་ཁྲིམས་ལུགས་ཚགས་པར། ཁྲིམས་སྐྱོང་དམངས་སྐྱོང་། 2024ལོའི་ཟླ་7ཚེས་16 6

“ངའི་ཞིང་ནང་གི་རྩྭ་གྲོང་པའི་བ་ཕྱུགས་ཀྱིས་ཟ་གི་
འདུགརྟག་ཏུ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁོང་ཚོའི་བ་ཕྱུགས་གྲོད་་་
པ་རྒྱགས་ཀྱང་ངའི་བ་ཕྱུགས་ད་ལོའི་དགུན་ཁ་ཇི་ལྟར་་་་་
སྒྲོལ་་་དགོས་སམ”ཉེ་ཆར།ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་བྱང་ཁ་་་་་་་་
ཤང་གི་གྲོང་མི་བཀྲ་ཤིས་བྲེལ་འཚུབ་ངང“སེམས་འབྲེལ་
ཇ་ཁང”དུ་ཁྲིམས་འཛིན་མི་སྣར་འདུམ་འགྲིག་བྱ་རྒྱུའི་་་་
རེ་བ་ཞུ་བར་ཡོང་།ཇ་ཁང་དུ་སླེབས་མ་ཐག་བཀྲ་ཤིས་་་
ཀྱིས“ཆུང་བདག་ཁྱིམ་གྱི་བ་ཕྱུགས་ཀྱིས་ངའི་ཞིང་ནང་་་་
གི་རྩྭ་ཟ་གི་འདུགདེ་རིང་ང་དངོས་གནས་འུ་ཐུག་་་་་་་་་་་
ཐབས་ཟད་ངང་འདིར་འགལ་བ་འདུམ་འགྲིག་བྱ་རྒྱུའི་་་་
རེ་བ་ཞུ་བར་ཡོང་བ་ཡིན་པས།ཁྱེད་ཚོས་ཐག་གཅོད་་་་་
དྲང་གཞག་གནང་རོགས”ཞེས་བཤད།
འདྲི་རྩད་བརྒྱུད།མཉམ་འབྲེལ་འདུམ་འགྲིག་ལྟེ་་་་
གནས་ཁྲིམས་འཛིན་སུའོ་དང་ཤང་མངཊ་གཏོང་ཁང་་་་་
གི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣས་གནད་དོན་འབྱུང་རྩ་ཤེས་རྟོགས་་་
བྱས་རྗེས་འཆམ་མཐུན་རྩ་བར་འཛིན་པའི་རྩ་དོན་གཞིར་
བཟུང་།འདུམ་འགྲིག་ལས་དོན་ཞིབ་ཚགས་ངང་སྤེལ་་་་
ནས།གནས་ཚུལ་དང་།གནས་ལུགས།བཅའ་ཁྲིམས་
སོགས་ཐད་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་ཁ་ཏ་བསླབ་བྱ་བྱས།
ཆུ་ཚོད་5ལྷག་ཙམ་འདུམ་འགྲིག་དང་སེམས་གསོ་བཏང་
བ་བརྒྱུད་མཐར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་གྲོས་མཐུན་བྱུང་བ་་་་
མ་ཟད།《ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་་་་་་་
དམངས་དོན་ཁྲིམས་གཞུང》གི་དོན་ཚན་1245པའི་་་་་་
གཏན་འབེབས་གཞིར་བཟུང་།ཆུང་བདག་གིས་བཀྲ་་་་་
ཤིས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱོང་གུན་གསབ་སྟེ།སླད་ཕྱིན་སོ་་་
སོའི་བ་ཕྱུགས་ཡག་པོ་བལྟས་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་་་
མི་ཐོན་པའི་ཁས་བླངས་པ་རེད།བ་ཕྱུགས་ཀྱིས་གཞན་་་
གྱི་ཞིང་ནང་གི་རྩྭ་བཟས་པའི་འགལ་བ་དང་རྩོད་གཞི་དེ་
འདུམ་འགྲིག་ཡག་པོ་ཐུབ་ནས།ཁྱིམ་མཚེས་དབར་་་་་་་་

འཆམ་མཐུན་སླར་གསོ་བྱུང་ཡོད།
ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་ཁྲིམས་སྐྱོང་དགོངས་པ་སློབ་སྦྱོང་་་་་་
དང་ལག་བསྟར་གཏིང་ཟབ་བྱས་ནས་དམངས་ཆེད་་་་་་་་
ཁྲིམས་སྐྱོང་འདུ་ཤེས་ལག་ལེན་ནན་ཏན་བསྟར་ཆེད།
ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་གི་སྲིད་ཁྲིམས་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱིས་སྤྱི་་་་་་་
ཚོགས་བཅོས་སྐྱོང་དེང་རབས་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཁྲོད་་་་
ཀྱི་ཁྲིམས་སྐྱོང་གི“བཀོད་འདོམས་དབྱུག་པའི”ནུས་པ་་་
གང་ལེགས་བཏོན་ནས་སྟོབས་ཤུགས་མང་པོའི་སྣེ་ཁྲིད་་་་
དེ་སྤྱི་ཚོགས་བཅོས་སྐྱོང་ལས་དོན་གྱི“འཆམ་མཐུན་རོལ་
དབྱངས”དཀྲོལ་ཡོད།
གཏུག་བཤེར་གྱི་འབྱུང་རྩ་བཅོས་སྐྱོང་བྱེད་ཤུགས་་་
ཆེ་རུ་བཏང་ནས་རྩོད་གཞི་འདུམ་འགྲིག་གི་འཇོན་ནུས་་་
ཆེ་རུ་བཏང་ཞིང་།《ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་གི་འགལ་བ་དང་་་་་་
རྩོད་གཞི་སྣ་མང་འདུམ་འགྲིག་ལམ་སྲོལ》དོན་འཁྱོལ་་་་་
ནན་པོ་བྱས་ནས“དམ་འཛིན་གཉིས་དང་མཐོར་གཏོང་་
གཉིས”ཀྱི་ལས་དོན་སྒྲུབ་སྟངས་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས་་་་་་
གཏུག་བཤེར་མིན་པའི་འདུམ་འགྲིག་ལམ་སྲོལ་སྔོན་ལ་་་་
འཇོག་པར་མཐོང་ཆེན་དང་།“དྲ་བ་གཅིག་གསར་པ་་་
གཉིས་སྟོབས་ཆེར་གཏོང་བ་གསུམ”དང“འཕྲད་པ་་་་་་་་
བཞིའི”འདུམ་འགྲིག་ཐབས་ལམ་གསར་པ་འཚོལ་ཞིབ་་་
བྱས་ནས“དཔོན་བཞི་མཉམ་བཞུགས”ཚོགས་འདུ་དང
“འདུམ་འགྲིག་གསུམ་མཉམ་འགུལ”གྱི་ལམ་སྲོལ་་་་་་་་་་་་
ཕྱོགས་བསྡུས་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ“གཅིག་འཐུས་རྣམ་་་་་་་་་་
པའི”འགལ་བ་དང་རྩོད་གཞི་སྣ་མང་འདུམ་འགྲིག་ལྟེ་་་་
གནས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་བསྐྲུན་པ།བྱང་ཁ་ཤང་གི
“སེམས་འབྲེལ་ཇ་ཁང”དང་ཁ་ཡུག་གྲོང་ཚོའི“དུད་་་་་་་་
འབྲེལ་མཚོ་ཁུག”སོགས་འདུམ་འགྲིག་གཡུལ་ས་ལེགས་་་
སུ་བཏང་བ།དྲ་མིག་སྟོབས་ཤུགས་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་་་་་་་་་་་
ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ནས་གཞི་རིམ་གྱི“འདུམ་འགྲིག་དྲ་་་་

བ་ཆེན་པོ”རྒྱུན་མཐུད་ལེགས་སུ་བཏང་ཡོད།འདི་ལོ་་་་
ཚུན་དུ།གསུམ་འཕྲེང་ཤང་ཅིན་དབྱང་ཤིང་འབྲས་་་་་་་་
ལས་རིགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་གྱོད་གཞི་ཐག་གཅོད་ཡག་་་་
པོ་བྱས་ནས་ཞིང་པ་ལས་མི་563ལ་འགྱངས་ཆད་བྱས་་་་་
པའི་གླ་ཆ་སྒོར་ཁྲི་600ལྷག་ཙམ་སྤྲད་ཡོད།རྫོང་ཡོངས་
ཀྱིས་ཞུ་གཏུག་མ་བྱས་གོང་འདུམ་འགྲིག་བྱེད་པར་་་་་་་་་་་
མངགས་པའི་གྱོད་གཞི་299བདག་སྤྲོད་བྱས་པར་་་་་་་་་་་
འདུམ་འགྲིག་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་ཚད་99.7%ཟིན་པ་་་་་
དང་།དམངས་དོན་དང་ཚོང་དོན་རྩོད་གཞི་432
བདག་སྤྲོད་བྱས་པར་འདུམ་འགྲིག་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་་་་་་་་
ཚད་83.8%ཟིན་ཡོད།
གྱོད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤུས་ཚད་དམ་འཛིན་ནན་པོ་བྱས་ནས་
ཁྲིམས་འཛིན་སྤྱི་མོས་ཐོབ་ཤུགས་མཐོ་རུ་བཏང་ཞིང་།
རྩ་འཛུགས་ཀྱི་འགན་ལེན་དང་ལམ་སྲོལ་འཛུགས་སྐྱོང་་་་
སོགས་གཙོ་གནད་ལྷུ་ཚིགས་ལ་དམ་པོར་དམིགས་ནས་་་་
གནད་སྨིན་ཤུགས་འདོན་གྱིས་གྱོད་གཞི་སྒྲུབ་སྐབས་་་་་་་་
དཀའ་སླ་དབྱེ་བ་དང་།ལྕི་ཡང་དབྱེ་བ།མྱུར་དལ་དབྱེ་
བ་བཅས་ལ་སྐུལ་འདེད་བཏང་ནས་ཁྲིམས་འཛིན་ཐོན་་་་
ཁུངས་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་གཏུག་བཤེར་གྱི་དཀའ་ངལ་་་་
ཆུང་དུ་བཏང་ཡོད།“ཁྲིམས་བསྟར་ལ་སྐུལ་་་་་་་་་་་་་་
འདེད”གཏོང་བའི་ཆེད་དོན་བྱེད་སྒོ་དང་གྱོད་གཞིའི་་་་་
སྤུས་ཚད་དཔྱད་ཞིབ་བྱས་ཏེ་གྱོད་གཞི་སྒྲུབ་གཉེར་གྱི་་་་་་
སྤུས་ཚད་དང་ཕན་འབྲས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྲིམས་འཛིན་་་་
སྤྱི་མོས་ཀྱི་མཐོ་ས་བཏོད་ཡོད།འདི་ལོ་ཚུན།རྫོང་སྤྱི་་་་་
བདེ་ཅུས་ཀྱིས་ཉེས་དོན་གྱོད་གཞི་9བདག་སྤྲོད་བྱས་པ་་་
དང་།རྫོང་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གིས་ཉེས་དོན་ཞིབ་དཔྱོད་་་
གྱོད་གཞི་5སྒྲུབ་གཉེར་བྱས་པ།རྫོང་ཁྲིམས་ཁང་གིས་་་་
ཉེས་དོན་གྱོད་གཞི་4བདག་སྤྲོད་བྱས་པ།གྱོད་གཞི་3
ཞིབ་གཅོད་མཇུག་འགྲིལ་བྱས་ཡོད།རྫོང་སྤྱི་བདེ་ཅུས་་་་

ཀྱིས་བདེ་འཇགས་གྱོད་གཞི་14བདག་སྤྲོད་བྱས་པ་དང་
གྱོད་གཞི་10བདག་སྤྲོད་མཇུག་འགྲིལ་བ་དང་།རྫོང་་་་་
ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་གིས་དམངས་དོན་ཞིབ་དཔྱོད་གྱོད་་་་་་་་
གཞི་24སྒྲུབ་གཉེར་བྱས་པ།རྫོང་ཁྲིམས་ཁང་གིས་་་་་་་་་་
དམངས་དོན་དང་ཚོང་དོན་གྱོད་གཞི་432བདག་སྤྲོད་་་
བྱས་པ།གྱོད་གཞི་410ཞིབ་གཅོད་མཇུག་འགྲིལ་་་་་་་་་་་
བཅས་བྱས་ཡོད།
ཁྲིམས་འཛིན་ཐད་གཟིགས་སྐྱོང་བྱས་ནས་་་་་་་་་་་་་་
དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བའི་འཇོན་ཐང་ཆེ་རུ་་་་་་་
བཏང་ཞིང་།རྫོང་ཁྲིམས་འཛིན་ཅུས་སྤྱི་པའི་བཅའ་་་་་་་
ཁྲིམས་ཞབས་ཞུ་ལྟེ་གནས་དང་།གཞུང་དཔང་ཁང་།
“ལས་བཟོའི་ཁེ་དབང་སྲུང་སྐྱོང་ཞབས་ཞུའི་ས་ཚིགས”
རྫོང་ཁྲིམས་ཁང་ཞུ་གཏུག་ཞབས་ཞུའི་ལྟེ་གནས།ཤང་་་་
དང་གྲོང་རྡལ་གྱི་དམངས་ཕན་ཞུ་གཏུག་ཞབས་ཞུའི་ས་་་
ཚིགས།“ཁྲིམས་དཔོན་ས་ཚིགས”སོགས་གཡུལ་སར་་་་
བརྟེན་པ་དང་།“12348”སྤྱི་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་་་་་་་་་་
ཞབས་ཞུའི་ཁ་པར་ལས་སྟེགས་སྤྱད་དེ་ཁྲིམས་དཔོན་་་་་་་
དང་།ཞིབ་དཔྱོད་དཔོན།བོད་སྐྱོར་ཁྲིམས་རྩོད་པ།
སྲིད་གཞུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་བློ་འདྲི་བཅས་ཀྱི་ཆེད་ལས་་་
ལེགས་ཆ་བཏོན་ནས།མང་ཚོགས་ལ་བཅའ་ཁྲིམས་བློ་་་་
འདྲི་དང་བཅའ་ཁྲིམས་རོགས་སྐྱོར་སོགས་ཀྱི་ཞབས་་་་་་་་
འདེགས་ཞུས་པ་རེད།འདི་ལོ་ཚུན་དུ།དྲ་ཐོག་དང་དྲ་་
ཕྱི་གཉིས་ཀ་ནས་ཁྱོན་བློ་འདྲི་མི་ཐེངས་900ལྷག་ཙམ་་་་་
བདག་སྤྲོད་བྱས་པ་དང་།ཞུ་བཅར་དུ་ཡོང་མཁན་མང་་
ཚོགས་མི་ཐེངས་1300ལྷག་ཙམ་ལ་སྣེ་ལེན་ཞུས་པ་རེད།
ཁྲིམས་འཛིན་རོགས་སྐྱོབ་ཐད་ཀྱི་དམངས་འཚོ་འགན་་་་་
ལེན་ནུས་པར་ཚད་མཐོའི་མཐོང་ཆེན་བྱས་ནས་ཁྲིམས་་་་
འཛིན་རོགས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཁུངས་སྣེ་རང་འགུལ་ངང་སྔོག་་་་་་་
འདོན་བྱས་ཤིང་།འདི་ལོ་ཚུན་དུ།ཁྱོན་ཁྲིམས་འཛིན་་་
རོགས་སྐྱོབ་གྱོད་གཞི་12བདག་སྤྲོད་བྱས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་
རོགས་སྐྱོབ་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་35ལྷག་ཙམ་སྤྲད་པ་རེད།
（དམ་ཆོས་མི་ཕམ་དང་པད་ཆོས་ཀྱིས་སྒྱུར་ཞུས་་་་་་
བྱས）

བཀོད་འདོམས་ཡག་པོ་བྱས།འཆམ་མཐུན་རོལ་དབྱངས་དཀྲོལ། ——ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་གི་སྲིད་ཁྲིམས་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་བཅོས་སྐྱོང་ལས་དོན་ལ་རྒྱུན་མཐུད་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་པ།

ཁྲེང་ཀོན་ཆུས་རྔ་ཆེན་ཁྲོམ་གཞུང་གླང་རུ་སྡེ་ཁུལ་གྱིས།
དམངས་ལ་སྟབས་བདེ་བསྐྲུན་ནས་གྲོང་མིར་སྐྱིད་སྣང་སྦྱིན་པ།
དུས་ཡུན་རིང་པོར་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་ཁྲེང་ཀོན་ཆུས་རྔ་ཆེན་ཁྲོམ་གཞུང་གླང་རུ་སྡེ་ཁུལ་གྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ“རྒན་རྒོན་གཅིག་དང་བྱིས་པ་གཅིག”ལ་ཞབས་འདེཌ་་ཡག་པོ་ཞུ་བ་དམངས་འཚོར་ཕན་པ་དང་།དམངས་སེམས་དྲོད་པ།དམངས་འདུན་་་སྒྲུབ་པ་བཅས་ཀྱི་དམངས་འཚོའི་འདུ་འགོད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བརྩི་གི་ཡོད་པ་རེད། ↑ འདི་ནི་གླང་རུ་སྡེ་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་མི་སྣ་དང་མི་དམངས་ཉེན་རྟོག་པས་་་་་་་་་མཉམ་དུ་གྲོང་མིར་སྤྱི་ཚོགས་འགན་བཅོལ་གཱ་གཉེར་བའི་དམངས་ཕན་ཞབས་ཞུ་སྒྲུབ་་་བཞིན་པ།
← འདི་ནི་གླང་རུ་སྡེ་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་མི་སྣས་གྲོང་མིར་ཚལ་གྲི་བརྡར་རོགས་་་་་བྱེད་བཞིན་པ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་་་་་་་
རྩེད་ཐང་ནས་གློག་འཕྲིན་འབྱོར་་་་་
གསལ། ཉིན་ཤས་གོང་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་
སྤྱི་བདེ་ཅུས་འགྲིམ་འགྲུལ་ཉེན་རྟོག་ཉིང་
ལག་རུ་ཁག་གི་གཙང་འགྲམ་ཞབས་ཞུ་
ཚོཌ་ཆུང་གིས་རྒྱལ་ལམ་349ལམ་ཐིག་
གི་ས་བབ་མཐོ་ཚད་སྨི་4280ཡོད་པའི་
གམ་པ་ལའི་མཛེས་ལྗོངས་ཁུལ་དུ་ལས་
འགན་སྒྲུབ་སྐབས།ཡུལ་སྐོར་བ་ཞིག་་
གསོ་རླུང་མ་འདང་བར་འགྱེལ་ནས་་་་་་་
རྨས་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་ཕོག་པ་མཐོང་བ་་
རེད།
ལས་སྒྲུབ་མི་དམངས་ཉེན་རྟོག་་་་་
པས་འཕྲལ་མར་གོང་དཀར་རྫོང་གི་་་་་
ལས་སྒྲུབ་འགྲིམ་འགྲུལ་ཉེན་རྟོག་པ་་་་་
དང་མཉམ་དུ་རྨས་སྐྱོན་ཕོག་པའི་ཡུལ་
སྐོར་བར་འཕྲལ་མར་མྱུར་སྐྱོབ་བྱས་པ་
དང་།འཁྱེར་བདེའི་གསོ་རླུང་རྔུབ་ཏུ་
བཅུག་པ་མ་ཟད།མཛེས་ལྗོངས་ཁུལ་་
གྱི་གྲོང་མིས་ཀྱང་སེམས་རྩ་འཁོལ་པོས་
རོགས་རམ་བྱས་མཐར་རྨས་སྐྱོན་ཕོག་་

པའི་ཡུལ་སྐོར་བ་དེ་རིམ་བཞིན་དྲན་་་་
པ་གསོས།གནས་ཚུལ་ཞི་ལྷོད་དུ་ཕྱིན་
རྗེས་མི་དམངས་ཉེན་རྟོག་པས་རྨས་་་་་
སྐྱོན་ཕོག་པའི་ཡུལ་སྐོར་བ་ཐག་ཉེ་སའི་
སྨན་ཁང་དུ་བསྐྱལ།

དུས་ཐོག་ཏུ་སྨན་བཅོས་ཐུབ་པས་
མིག་སྔར་ཡུལ་སྐོར་བ་དེའི་གཟུགས་པོ་
རིམ་གྱིས་དྲག་སྐྱེད་བྱུང་བ་རེད།ཤེས་
རྟོགས་བྱུང་བ་ལྟར་ན།ཡུལ་སྐོར་བ་་་་
དེ་བོད་ལ་ཡུལ་སྐོར་དུ་ཡོང་ཐེངས་་་་་་་་
དང་པོ་ཡིན་པ་དང་དགོང་མོར་ངལ་་་་
གསོ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བས་མགོ་ཡུ་འཁོར་
ནས་འགྱེལ་བ་རེད།ཉེན་རྟོག་པས་་་་་
དྲན་སྐུལ་བྱས་དོན།བོད་དུ་ཡུལ་སྐོར་
བྱེད་སྐབས་ངེས་པར་དུ་ངལ་གསོ་ཡག་
པོ་རྒྱག་དགོས་པ་དང་འབྲེལ་རང་ངོས་
ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ཏེ་འབྲེལ་་་་་
ཡོད་བཀོད་སྒྲིག་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས།
གལ་ཏེ་གཟུགས་པོ་བདེ་པོ་མེད་ཚེ་་་་་་་་
ངེས་པར་དུ་དུས་ཐོག་ཏུ་སྨན་བཅོས་་་་
བྱེད་པར་འགྲོ་དགོས།

ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྱི་བདེ་ཅུས་འགྲིམ་འགྲུལ་ཉེན་རྟོག་ཉིང་ལག་རུ་ཁག་གིས་ཡུལ་སྐོར་བ་མྱུར་སྐྱོབ་བྱས་པ།